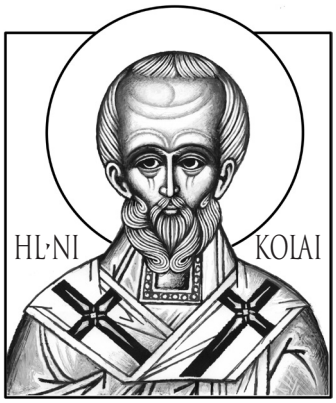

HELLIGE NIKOLAI MENIGHETS BLAD

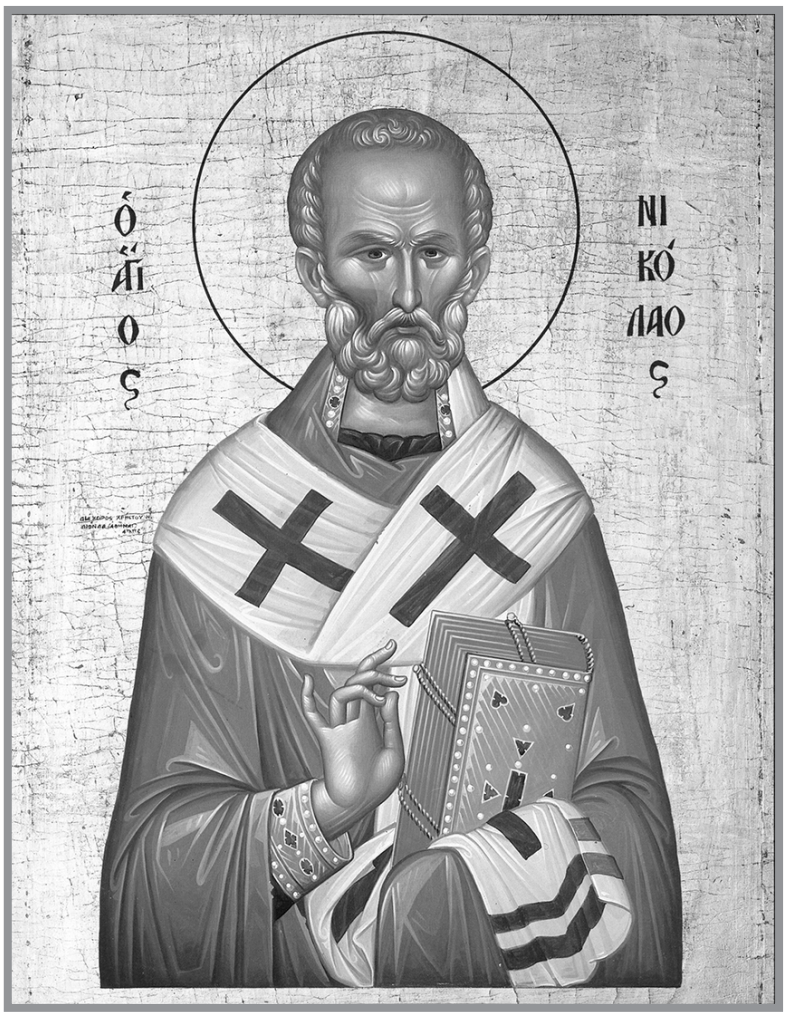

Hellige Nikolai Undergjører erkebiskop av Myra i Lykia

«Sannheten i dine gjerninger viste deg for din hjord som et mønster på tro, et sinnbilde på saktmodighet og en mester i selvbeherskelse, derfor nådde du rikdom i fattigdom, det øverste i underdanighet, fader og kirkefyrste Nikolai; be du til Kristus, vår Gud, om frelse for våre sjeler.» *Tropar 4. tone.*

Første regulære liturgi i den nye kirken på Tvetenveien 13 på Teisen er på hl. Nikolais dag, *lørdag 19. desember kl. 10.*

DEN HELLIGE SYNODE
I KONSTANTINOPEL
har vedtatt på sitt møte
28. november
å avsette erkebiskop Job
som leder for vårt
erkestift og som
eksark for patriarken.
(Dette har kommet
som resultat av mange
klager og problemer
etter at han
ble innsatt som
erkebiskop
for 2 år siden.)

* * *

Han beholder sin tittel,
men blir patriarkatets
representant ved
Kirkenes Verdensråd
i Geneve og skal
undervise i teologi
samme steds.

№ 4
2015

Hellige Nikolai kirke Tvetenveien 13, 0661 Oslo ◆ facebook: https://www.facebook.com. groups/HelligeNikolai/
http://www.ortodoks.com ◆ postgironr.: 0532 1267426 ◆ IBAN: NO91 bankkontonr.: 2050.03.19357 SWIFT: DNBANOKK
Forstander: Arkimandritt Johannes ◆ mob.: 472 71 396 ◆ e-post-adresse: fader.johannes@ortodoks.org

ADRESSER & TELEFONNUMMER

hierodiakon: fader Serafim, *mob. 934 39 016*

kor/ kantor: Foreløpig ledig

Menighetsråd: f. Johannes (formann), f. Serafim, Torstein Theodor Tollefsen, Thor Stange, Zorica Ranisavljevic, Toska Struksnes, Thomas Såheim.

Revisjonskommisjonen:
Inger-Johanne Nilssen,
Radinka Nikolovska og Zaid Kaleab.
Medlemsavgift (frivillig): *kr.500,-*

Hellige Trifon Skita; *mob.: 472 71 396*
Hl. Trifon forlag og Tidsskriftene «Tabor» og «Ortodoks Røst», *www.ortodoks.org*
www.klosterprodukter.com
facebook,com/trifonkloster

Kirkeforeninger og menigheter:

***St. Georg i Neiden**
St. Georgs ortodokse kapell i Neiden
starost: Oiva Jarva

***Maria Bebudelse i Bergen**
Gudstjenestested:
St. Sunniva på Florida.
Starost: Sturla Olsen, *tlf.: 56 33 09 05*
konto: 5233.05.01006
hjemmeside: www.ortodoksibergen.no

***Kristi Forklarelse i Rogaland**
Starost: –
/ konto: 3265.11.10407
Hl. Martyr Elisabets kapell
Adresse: Daleveien 3, Sandnes
hjemmeside: *http://ortodoksstavanger.no/*

***Kristi Frembærelse i Tempelet i Bodø**
Lonni Lepp, *e-post: lonnilep@online.no*
Martinus Hauglid:
e-post: martinus.hauglid@gmail.com

***Johnsegarden i Sogn og Fjordane**
Inger Johanne Enger, *6977 Bygstad*
Leser: Asbjørn Olav Flåm, *tlf. 57 71 69 00*
e-post: kboklade@online.no
Hl. apost. Johannes Teologens kapell

Gravplass: Helgøya kirkegård

Det Ortodokse Kirkeakademiet i Oslo:
fader Johannes *mob.: 472 71 396*

NKR representant: fader Johannes

NTSF representant: f. Johannes

Forum for Ortodoks Kirkesang:

«De myrrabærende kvinners» forening:
Kontakt: Janette Khoury
kontonr.: 2050 29 66945

Ikonmaler: Ove N Svele, *tlf. 22 63 06 09*
e-post: ograsve@gmail.com

Nikolaifondet: *gironr. 0540 0752704*

***Hl. Nikolai-kapellet på Majorstuen:**
Kontakt: f. Johannes

Menighetsbladet: Redaktør f. Johannes
Teknisk/lay-out medarbeider: Ove N. Svele
Korrektur: Peter Svele

GUDSTJENESTER

I BYGGETIDEN FOR DEN NYE KIRKEN PÅ TEISEN
FORRETTER VI NÅ GUDSTJENESTENE I GAMLEKIRKEN
St. Nikolai-kapellet på Majorstua, krypten i Majorstua kirke, Kirkeveien 84

Den Guddommelige Liturgi ▸ søndager kl.11:00
i sommerferien og andre ukedager kl.10:00 *(andre gudstjenester se i listen)*
Liturgi på norsk 1. og 3. sønd. i mnd. / kirkeslavisk og norsk 2. og 4. sønd. i mnd.

sivil dato 2015	*ukedag & klokkeslett*	Gudstjenestene er åpne for alle, men kun ortodokse troende kan ta del i Nattverden. Husk fasten og forberedelsesbønnene! Skal du ta del i Nattverden, må du komme i god tid til kirken.
3. jan.	*søn. kl. 11:00*	Liturgi. De hellige fedrenes søndag
6. jan.	*onsd. kl. 18:00*	**Vigilie for Kristi Fødsel**
7. jan.	*torsd. kl. 10:00*	**Liturgi for Kristi Fødsel Рождество Христово**
9. jan.	*lørd. kl. 10:00*	*Liturgi kl 10 i Bergen.(Florida)*
10. jan.	*sønd. kl. 11:00*	Liturgi.
16. jan.	*lørd. kl. 11:00*	*Liturgi i Sandnes*
17. jan.	*sønd. kl. 11:00*	Liturgi, sønd. før Theofani
18. jan.	*mand. kl. 18:00*	**Vigilie for Kristi dåp.**
19. jan.	*tirsd. kl. 10:00*	**Liturgi med vannvielse Богоявление Водоосвящение**
23. jan.	*lørd. kl. 10:00*	*Liturgi i Bodø. St Eysteins katolske kirke.*
24. jan.	*sønd. kl. 11:00*	Liturgi. Theodosios den Store
27. jan.	*onsd. kl. 18:00*	Slava for hl. Sava av Serbia.
31. jan.	*sønd. kl. 11:00*	Liturgi. Athanasios og Kyrillos av Alexandria.
6. feb.	*lørd. kl. 10:00*	*Liturgi i Bergen (Florida)*
7. feb.	*sønd. kl. 11:00*	Liturgi Gregor Theologen Alle nye martyrer og bekjennere i Russland
13. feb.	*lørd. kl. 10:00*	Liturgi. Apostel og evangelist Matteus.
14. feb.	*sønd. kl. 11:00*	**Liturgi forfest for Kristi innføring i tempelet Сретение Господня**
21. feb.	*sønd. kl. 11:00*	Liturgi. Tolleren og fariseeren – *Fastefri uke.*
28. feb.	*sønd. kl. 11:00*	Liturgi Den fortapte sønn.
5. mar.	*lørd. kl. 10:00*	*Liturgi i Bergen (Florida)*
5. mar.	*lørd. kl. 17:30*	Allmenn Parastos. общая панихида
6. mar.	*sønd. kl. 11:00*	Liturgi. Den ytterste dom. Kjøttforsakelsen Мясопустная неделя
12. mar.	*lørd. kl. 10:00*	*Liturgi i Sandnes*
13. mar.	*sønd. kl. 11:00*	Liturgi Osteforsakelsen Сыропустная неделя
14. mar.	*mand. kl. 18:00*	***Den Store Fasten begynner!* Den Store Botskanon**
15. mar.	*tirsd. kl. 18:00*	**Den Store Botskanon**
16. mar.	*onsd. kl. 18:00*	**Den Store Botskanon**
17. mar.	*torsd. kl. 18:00*	**Den Store Botskanon**
19. mar.	*lørd. kl. 10:00*	*Liturgi i klosteret i Hurdal. Hl. Theodor Tyron.* *Velsignelse av kolivo, parastos for de døde*
20. mar.	*sønd. kl. 11:00*	Liturgi Ortodoksiens seier. Торжество православия
27. mar.	*sønd. kl. 11:00*	Liturgi. Gregorios Palamas

En ortodoks kristen kan ta del i nattverden kun i en ortodoks kirke, og bør faste på onsdag og fredag, be sine bønner morgen og kveld fra bønneboken, tenne oljelampe eller vokslys og røkelse (på søndager og helligdager) foran ikonene, lese dagens tekst fra Bibelen og ta del i kirkens gudstjenester så ofte som mulig.

Воскресенье — это день Господень, приходите в церковь!
Søndag er Herrens dag, gå i kirken!

BØKER OG HEFTER TIL SALGS I KIRKEN:

*Tito Colliander: Gresk-ortodoks tro og livssyn; 54 sider, kr.50,-

*Erkebiskop Paavali: Vår tro; 88 sider, kr.150,-

*Hl. Serafim av Sarov; 108 sider, kr.150,-

*Epifanij den vise: Hl.Sergej från Radonesh 48 sider, illustrert. kr.50,-

*Stavropoulos: Detakere i guddommelig natur / Ortodoks lære om frelsen; 88 sider, kr.130,-

*Ortodokse Røster i Nord I – en antologi ved f.Johannes red.); 155 sider, ill. kr.220,-

*Den ortodokse kirkes guddommelige liturgier Faste og variable tekster til de tre liturgier; 208 s., innb. ill.; kr.298,-

*Roma og Konstantinopel. En økumenisk konfrontasjon; 40 sider, kr.50,-

*Ortodokse Røster i Nord II – en antologi ved f.Johannes red.); 111 sider, ill. kr.150,-

*En munk fra Østkirken: Om Liturgien. kr.50,-

*Filokalia v/ f.Johannes; 189 sider, kr.200,-

*Tjetverikov: Optinaklosteret. kr.170,-

*Ortodoks bønnebok f.Johannes (overs. ect.); 192 sider, kr.248,-

*Hl. Trifon av Petsjenga; 104 sider, ill. kr.150,-

*Gudstjenester, sakramenter og skikker i Den ortodokse kirke, 32 sider, kr. 40,-

KIRKENS JULEFEIRING

Kirkeåret består av en rekke fester og høytider. Og sammen med disse finner vi også kortere og lengre fastetider, som forberedelse til høytidene. Slik oppstår der en veksling mellom faste og høytid, som mellom lys og skygge.

Det som særlig utmerker den ortodokse Kirkes høytids-feiringer er at vi ikke bare minnes og feirer noe som skjedde en gang for lenge siden langt borte, men at vi gjennom gudstjenestene og vår egen forberedelse på et mystisk vis blir deltakere i noe som **skjer her og nå**, derfor brukes ofte ordene **her og idag**.

Kirkens største høytid er Påsken, Kristi strålende Oppstandelse. Det er Festenes fest og høytidenes høytid. Deretter kommer det 12 store høytider som går lik en strålende krets rundt Påsken. Og av disse tolv store høytider, er Julen den største.

Likevel er Påsken en så stor og dominerende høytid, at vi ofte ikke ser dens avglans i de andre høytidene, som kommer i skyggen av den istedet for i lyset av den. Slik er det også med Kristi fødsels høytid, julen. Og det kan nok kommer bl.a. av det at vi her i Norge har en så sterk og dominerende julefeiring ellers i samfunnet, og fordi vi følger den gamle kalenderen, faller vår julefeiring i skyggen av den protestantiske feiringen. Mange har allerede festet fra seg når vår julefeiring kommer. Likeså er det slik at vår julefeiring oftest faller på en hverdag, og da er det mange som ikke tar del i Kirkens høytid.

På dette viset er det mange som går glipp av en stor høytid og glede. For når vi feirer julen slik som vår menighet gjør, da er det en minimums-feiring, som består av en forkortet vigilie og en liturgi juledag. Men kirkens tradisjon byr oss på noe langt mer.

Liksom Påsken, blir også julen forberedt med en 40 dagers faste, som starter 15. november og som blir strengere ettersom dagene nærmer seg Kristi fødsel. Fra og med høytiden for Jomfru Marias inntreden i tempelet, synger vi irmosene fra julens kanon som katavasia på morgengudstjenestene:

Kristus fødes – lovpris Ham; Kristus fra himmelen – møt Ham, Kristus på jorden – bli opphøyet. Syng for Herren, hele jorden, og juble med fryd, o folk, for Han er forherliget.

Videre har julen 5 dagers forfest (20.-24.des.). Da synges bl.a. følgende stikira i 6. tonen:

Må stallen pynte seg, for nær er kvelden som bærer Kristus i sitt skjød. Må krybben ta imot Ham som med sitt ord gjenreiser mennesket fra dets fall. Vær på vakt, dere hyrder, så dere kan vitne om det veldige under. Må dere, vismenn fra Persia, bringe gaver til vår Konge: Gull og røkelse og myrra, for Herren kommer fra en jomfruelig Moder, som bøyer seg i ærbødighet og sier til Ham som hviler i hennes armer: Hvordan unnfanget jeg deg, eller hvordan har du vokst frem fra meg: Min Gud og min Forløser?

forts. neste side ›

De to søndagene føre juledagen er viet til særlig ihukommelse av "de hellige forfedrene" og "de hellige fedrene". Det er de som fant frelse i troen på den *kommende* Messias. "Forfedrene" er patriarkene fra Adam til og med Josef, og profetene fra Sakarias til og med Johannes døperen. Mens "fedrene" er patriarkene av **den ætt** som Messias kom fra. Derfor leses Kristi ætte-tavle på søndag før Juledag.

Siste dag før Kristi fødsel, julaften, er streng fastedag. den kalles for "grøtaften" fordi det er tradisjon å spise en grøt bestående av kokte hvetekorn med honning i.

Gudstjenestene 24. des. er lange og innholdsrike. På morgenen (kl.8) forrettes "De kongelige timebønner", som er de vanlige timebønnene (I., III., VI. og IX.) hvor endel av Davids-salmene er byttet ut med andre som har større relevans til høytiden. I tillegg kommer lesninger både fra profetiene: Mika, Baruk, Esaias; fra Hebreerbrevet og de fire "jule-evangeliene", foruten hymner.

FORFESTENS TROPAR, 4.TONE:

Til innskrivningen i Betlehem fòr den gamle Josef, som var av Davids ætt, sammen med Maria, som uten mann var havende; men da tiden kom da hun skulle føde, fant de intet sted å bo, da fremstod stallen som et smykket palass for sin dronning. Kristus fødes for å gjenreise sitt fordum falne bilde.

8.TONE:

Gjør deg rede, Betlehem! Må krybben pynte seg. Må grotten være åpen for å motta Sannheten selv. Skyggebildet viker når Gud står frem som menneske fra Jomfruen, for Han tar på seg vår natur og gir oss del i sin. Slik fornyer Han vår stamfar Adam så han kan rope med sin Eva: Se, Guds velbehag er åpenbart på jord til frelse for vår ætt.

Gjennom synden har mennesket blitt berøvet den verdighet Gud gav det i skapelsen, og dermed mistet det også muligheten til fellesskap med Gud, som er frelsen. Derfor kommer Kristus for å gi oss tilbake det vi mistet, ja for å gjenskape oss i Guds bilde. Han gir oss del i sin natur, ved å forene seg med vår natur. "Gud ble menneske, for å gjøre mennesket til gud", som den gamle kirkefader Athanasios den store sier. Dette er Kirkens viktigste budskap i julen.

FORFESTENS KONDAK,3.TONE:

Jomfruen kommer idag til hulestallen for å føde Guds evige Ord på usigelig vis; må all verden juble over slikt et budskap, ja lovsynge med engler og hyrder Ham som villig lar seg føde som et lite barn, Gud fra evighet.

Disse timebønnene er meget høytidelige og festlige, og avsluttes med at vi synger denne **stikira i 6.tone**:

Idag føder Jomfruen Ham, som holder hele skapningen i sin hånd, og Han svøpes som et menneskebarn, om Han enn av natur er utilgjengelig som Gud. I en krybbe ligger Han, som i begynnelsen grunnfestet himmelen med sitt Ord, og av brysters melk næres Han, som lot manna regne ned over folket i ørkenen. Kirkens brudgom kaller til seg de vise menn, som gaver bærer frem for Jomfruens Sønn. Vi lovpriser Din fødsel, o Kriste. Vi lovpriser Din fødsel, o Kriste. Vi lovpriser Din fødsel, o Kriste. La oss og skue Din åpenbaring som Gud.

Senere på dagen, egentlig begynnelsen på julaften (kl.13), forrettes aftengudstjeneste som går over i Basilios den Stores liturgi.

Her leser vi fra Gamle testamentet (paremier) om Gud som verdens Skaper, som den veldige Konge, og om Hans evige Rike. Om Messias som skal fødes fra Isais tørre rot, om Gud som skal inkarneres og fødes som et lite Barn av en Jomfru. Om hvordan Han skal være den rettferdige Konge og Dommer til evig tid, og hvordan dette var varslet i den gamle Pakt. "For et Barn er oss født, en Sønn er oss gitt, og herredømmet er på Hans skulder, og Han skal kalles under, rådgiver, veldig Gud, evig Fader og Fredsfyrste". og vi leser fra Hebreerbrevet: "Gud …har i disse siste dager talt ved Sønnen, som Han har satt til arving over alle ting, ved hvem Han òg har gjort verden, Han som er avglansen av Hans herlighet, og avbildet av Hans vesen og bærer alle ting ved sin krafts ord… Du er min Sønn, jeg har født Deg idag…" Deretter leses selve juleevangeliet fra Lukas "Og det skjedde i de dager… (Luk.2,1-20),

Istedet for den vanlige hymnen til Guds Moder, synges idag:

Over Deg, høyt benådede, fryder seg alt det skapte, englenes skare og menneskenes ætt, helligede tempel og åndelige paradis, jomfruelighetens lovpris; for fra deg tok Gud kjød og ble et lite Barn, Han som fra evighet er vår Gud: derved

forts. neste side ›

TANKENE VÅRE FORMER LIVENE VÅRE
MUNKEN TADEJ AV VITOVNICAS LIV OG LÆRE

Sammenfattet av St Herman av Alaska Broderskapet
oversettelse av Cecilie Nielsen

KAPITTEL TRETTEN

OM DEN ÅNDELIGE VIRKELIGHETEN

1. Da jeg var i Vlashki Dol-menigheten, kom en mann til meg og fortalte meg en historie fra livet sitt. Historien var som følgende:

Han satt på trappen opp til huset sitt, sliten etter en lang arbeidsdag på jordet, da det plutselig ut av ingensteds dukket opp en fremmed. Han tenkte at det var en uventet gjest, men den fremmede inviterte ham på en tur. Han førte ham bort. Mannen ante ikke hvor den fremmede personen tok ham med. De gikk videre da det plutselig dukket opp en kvinne foran ham. Hun var full av lys. Med en gang hun spurte, "Hvor fører du

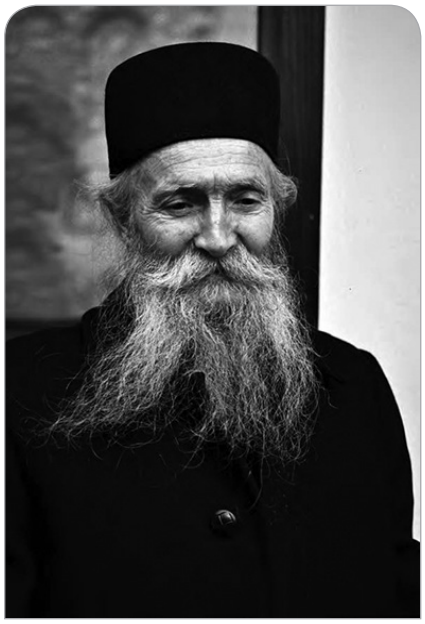

ham?" forsvant den fremmede. "Vet du hvor du er?" Han svarte at det gjorde han ikke. Hun smekket til ham og gjentok spørsmålet. Han ante fortsatt ikke hvor han var. Etter hun hadde smekket til ham en andre gang gjenkjente han huset sitt og jordene rundt omkring. Hun ba ham dra hjem. Mannen ville takke henne, men hun hadde forsvunnet. Da gikk han hjem og det første kona hans spurte om var, "Hva er det som henger rundt halsen din?" Han oppdaget at der hang det en løkke. Den fremmede, som helt klart var en demon, tok ham med bort for at han skulle henge seg. Mannen ba meg om et lite papir-ikon av den allhellige Gudføderske siden han trodde det var henne som hadde reddet ham.

Så, du skjønner at Gud noen gang tillater sin hellige Mor å vise seg for oss og redde oss.

forts. neste side ›

› *forts. fra side 4 «Kirkens julefeiring»*

ble ditt skjød Hans tronstol og din buk videre enn himmelen! Over deg, høyt benådede, fryder seg alt det skapte, ære være deg!

Helt til slutt denne julaftens-liturgien stilles et stort lys opp midt i kirken, presten og koret stilller seg rundt det og synger julens tropar og kontakion for første gang, en lovprisning av Ham som fødes som det evige Lys inn i denne verdens mørke:

TROPAR, 4.TONE:

Din fødsel, Kriste vår Gud, lot forstandens lys stråle over verden, for de som dyrket stjernene, lærte da av en stjerne å tilbede Deg, Sannhetens Sol, og kjenne Deg som soloppgangen fra det høye: Herre, ære være Deg.

KONDAK 3.TONE:

En Jomfru føder idag den Allerhøyeste, og jorden tilbyr en grotte for den Utilgjengelige: engler og hyrder lovpriser tilsammen, en stjerne leder vismenn på ferden, oss er nemlig født et lite Barn, Gud fra evighet.

Julaftens vigilie begynner med det store completoriet, som består av lange bønner og psalmer, men som avbrytes av noen sanger. Særlig viktig er Esaias profeti, som vi synger så høytidelig, og som begynner slik:

Gud er med oss, forstå det, alle folk, og underkast dere, for Gud er med oss.

Etter en stund går completoriet over i bønnegudstjenesten, **Litia**, hvor vi velsigner brød og vin og korn og olje.

Etter litia følger juledags morgengudstjeneste, som er festlig og glad fra ende til annen. Vi leser evangeliet fra Matteus (1,18-25), og besynger den evige Gud som nyfødt Barn:

forts. neste side ›

2. Et kjødelig menneske kan ikke forstå et åndelig menneske. Alt det en åndelig person sier er bare fantasi for en kjødelig person, for himmelsk logikk er helt forskjellig fra verdens logikk. Men når en snakker med et kjødelig menneske kan en likevel føre ham til den konklusjonen at det er tross alt noe som beveger verden, og at det er harmoni i universet og disharmoni på jorda.

Så lysets barn er kalt til å skinne gjennom livene de lever så langt det er mulig og å spre det lyset over alt. For Herren selv sa, *Jeg kom for å kaste ild på jorden; og hvor Jeg skulle ønsker at den allerede var tent!* (Lukas 12:49). Denne ilden er Guds kjærlighet.

Vi kristne er kalt til å spre den himmelske atmosfæren på jorda, evighet, kjærlighet, fred, sannhet, og ro. Men det er veldig vanskelig, siden vi fra ungdommen av har lært å være sinte og ulydige; vi er vant til å ta igjen med samme mynt og å forholde oss til andre med mistillit og reservasjoner. Vi har sluppet mye ondskap inn i hjertene våre, og nå må vi kvitte oss med den.

3. Hl. Johannes Krysostomos sier at all ondskap kommer først fra oss selv og bare siden fra djevelen. Om vi er våkne og hjertene våre er sterke i troen har ikke djevelen tilgang til oss. Djevelen spiller bare videre på våre egne onde tanker og ønsker. Vi åpner hjertevinduet for demonene om vi er sinte eller misunnelige, eller når vi bærer på voldelige følelser mot en eller annen over lang tid. Da mater de syndene våre og gir dem næring, og så blir det vanskelig å bli kvitt dem. Noen ganger bader vi i en eller annen misgjerning så lenge at det blir naturlig. Bare Gud kan redde oss i et sånt tilfelle, både fra oss selv og fra demonenes klør.

4. Overgangen fra dette livet til det evige er vanskelig. Før vi kan komme inn i evigheten kan vi be, men etter kan vi ikke gjøre noe for oss selv – bare våre kjære kan hjelpe oss med bønnene sine. Tilstanden vi er i når vi dør er den tilstanden Herren vil dømme etter.

Det er derfor vi må be for våre kjære som har forlatt det jordiske livet; det er dette de trenger mest av oss. Herren hører bønnene våre når vi ber fra hjertet, selv om vi er store syndere. Herren ser alltid inn i hjertene våre, og hvis vi vender hjertene våre til Ham er Han der. Han hører bønnene våre selv om vi er veldig syndige, men Han venter også at vi skal omvende oss mens det ennå er tid.

5. Den allhellige Gudfødersken viste seg én gang i ett syn for en av de ærverdige fedrene som ønsket å vite hvor raskt ånden beveger seg. Han sa, "Når vi ber om forbønn får vi ofte hjelp umiddelbart, spesielt når vi befinner oss i en situasjon som står mellom liv og død. Vi mottar hjelp med én gang om vi roper ut fra hjertet." Den allhellige Gudfødersken svarte at ånden beveger seg like fort som tanken,

forts. neste side ›

› *forts. fra side 5 «Kirkens julefeiring»*

Ære være Gud i det høyeste og fred på jorden. Idag mottar Betlehem Ham som troner sammen med Faderen, idag lovpriser engler det nyfødte Barnet, som det sømmer seg Gud selv: Ære være Gud i det høyeste og fred på jorden, blandt menneskene god vilje.

STIKIRA 6.TONEN.

Så følger høytidens kanon: **Kristus fødes, lovpris Ham…**

Ved Faderens velbehag ble Ordet kjød, Jomfruen fødte Gud som menneske og stjernen bærer bud, mens hyrder står i undring og all skapning fryder seg.

Juledag forretter vi hl. Johannes Krysostomos' liturgi. Her er andre antifoner, enn vanlig: Jeg vil prise Deg, Herre, av hele mitt hjerte…, og istedet for Trishagion, synger vi: Alle dere som er døpt til Kristus, har ikledt dere Kristus. Halleluja. Apostel lesningen er fra galaterbrevet (4, 4-7) og Evangeliet beretter hvordan de vise menn fra Østerland ble ledet av stjernen til stallen i Betlehem, om deres tilbedelse og overrekkelse av sine gaver (Matt.2,1-12).

2.juledag er Guds Moders høytidsdag, og første søndag etter Kristi fødsel leser vi fra Matteus-evangeliet om flukten til Egypten, fordi Herodes ville drepe den nyfødte Messias. Vi minnes Marias trolovede, den gamle Josef som påtok seg å være pleiefar for Jesus. Og vi minnes de 14.000 guttebarn som Herodes lot drepe.

Julen har 6 dagers etter-fest, frem til 31. des. Etterfesten er fastefri høytid.

fader Johannes.

og enda raskere. I tankene våre kan vi være hvor som helst på null sekunder. Vi har ikke én gang fått tid til å tenke og hjelpen er her allerede. En helt utenkelig hastighet. Menneskesinnet kan vandre inn i evigheten i ett eneste øyeblikk.

6. Det foregår konstant krig mellom godt og ondt. Vi ønsker å være gode, men de onde åndsvesenene ønsker ikke at vi skal ha én eneste god egenskap, bare dårlige. Det er derfor vi må slåss. Vi kan ikke slåss alene, men Herren er Beskytteren vår, for med én gang vi oppriktig ber Ham om hjelp vil Han umiddelbart komme.

En gang da jeg var i en veldig vanskelig situasjon fikk jeg ett syn der Frelseren ba meg bøye meg for Hans allhellige Mor, fordi hun er klosterboernes beskytterinne og fremste leder. Det er derfor vi må arbeide stadig; dette er grunnen til at vi har en "tankekrig". Denne "tankekrigen" kjempes ikke mot kjøtt og blod men mot onde ånder i himlene (jfr. Ef. 6:12). Apostelen Paulus sa, *Jeg har stridd den gode strid. Jeg har bevart troen* (2 Tim. 4:7).

Så vi må alltid bøye oss for Herren og Hans allhellige Mor. Vi må be Ham om å gjøre oss verdig til å elske Ham akkurat som Hans allhellige Mor, englene og alle de hellige elsker Ham. Han ønsker at vi skal være slik, sånn at vi kan være sammen med Ham for evig i Hans kjærlighet og favn. Jeg ønsker at du ber Herren om å gjøre deg verdig til å elske Ham slik. Da vil du kjenne fred og ro i hjertet, fordi du har gitt hjertet ditt til Ham som er uendelig og som kan gi deg grenseløs kjærlighet og fred.

* * *

KAPITTEL FJORTEN

EN PREKEN OM GUDS MORS HENSOVELSE [1]

Jeg takker Herren og Den allhellige Guds Mor for at Han har pyntet denne festdagen for den allhellige Gudføderskens Hensovelse med barnas engelaktige stemmer som sang så vakkert. Dette minner meg om min egen ungdomstid, før krigen, da jeg var munk ved det hellige Patriarkatet i Pech, det serbiske Zion som noen kaller det. Koret fra Pech pleide å synge svarene under gudstjenesten hver festdag ved klosteret. Det var et blandet kor, veldig godt organisert, og kordirigenten var en usedvandlig person. Jeg har hørt mange kor fra Beograd og andre steder, men det koret fra Pech var helt unikt. I dag da jeg sa, "Velsignet være Riket…," svarte barna med "Amen." Det minnet meg om ungdommen min og hjertet mitt ble rørt.

Når sangen er så vakker som dette blir vi fri fra alle bekymringene våre og interessen vi har for jordiske ting, og vi stiger inn i evigheten med Herren, englene Hans, og de hellige, der hvor vårt sanne fedreland og rike er. Om fedrelandet vårt var i denne verden, da ville vi levd godt, fredlig og hatt glede. Men dette livet for oss kristne er så å si et *epitimia*. Vi må forberede oss i dette livet til livet i Himmelriket og vi må finne fram til Guds fred. Ingen kan gi oss den freden; bare Gud kan gi denne freden til alle skapte vesener og til oss om vi søker Ham og lengter etter Ham med hele vårt hjerte og ønsker å bli ett med Ham. Han ønsker at hele vårt vesen skal være ett med Ham for at vi skal føle gleden ved å leve. Men vi, på den andre siden, blir altfor oppslukt av det materielle livet og vi har ikke tid til å tenke på sjelen vår, på den indre freden vår. Vi ødelegger alltid freden vi har inni oss.

Vi har mange eksempler vi kan lære av. Herren ga oss først og fremst den allhellige Gudføderskeen. Det var Hans vilje at hun var sammen med de hellige apostlene for å trøste og oppmuntre dem etter sin oppstandelse og opprykkelse. En av fedrene, som var fra Athen, hl. Dionysios Aeropagitten, ønsket å møte den allhellige Guds Mor. Da han ankom Jerusalem tok de ham hjem til hl. Johannes Teologen, hvor også den allellige Gudfødersken bodde. Da han kom inn i kammeret hennes, ble han befridd fra alle bekymringer og plager og ble fylt av usigelig glede og fred. Sånn beskriver han møtet med den allhellige Gudfødersken: "Hadde jeg ikke lært da jeg var ung om den sanne Gud, hadde jeg tatt den allhellige Gudfødersken for å være Gud."

Se hvilken fred, stillhet og glede som skinner ut av den allhellige Gudfødersken! Gud tillater fred og glede å lyse ut av alle sjeler som er ett med Ham. Guds fred og glede stråler ut av et slikt menneske og vi har det godt i hans nærvær. Skjønner dere hva Himmelriket betyr? *Guds Rike er… rettferdighet og fred, og glede i den Hellige Ånd* (Rom. 14:17).

Guds hellige Mor ber for oss ustanselig. Hun besøker oss hele tiden. Når vi vender oss mot henne i hjertene våre, er hun der. Etter Her-

forts. neste side ›

[1] *En preken av starets Tadej gitt på festen for den Allhellige Gudføderskens Hensovelse, August 15/28 1984.*

ren, er hun den største beskytteren av menneskeheten. Se hvor mange kirker det er i dag som er tilegnet Guds allhelligste Mor! Hvor mange helbredende springvann hvor folk blir friske av plagene sine hvor den allhellige Gudfødersken besøkte og velsignet disse kildene så de kan helbrede både de syke og de friske! Hun er hele tiden ved vår side, men vi glemmer henne altfor ofte.

Dere har sett at i dette livet, selv våre nærmeste, kan forsake oss. Vi har alle våre svakheter og sårer ofte de som står oss nærmest. De kan snu ryggen til oss på grunn av uforskammetheten vår, eller de kan tilgi oss og fortsatt føle seg såret. Men Herren og Hans allhellige Mor… Å, hvor mange ganger har vi ikke såret Gud og den allhellige Gudfødersken, men når vi omvender oss og vender oss til dem i hjertene våre, tilgir de alt og husker aldri syndene og misgjerningene våre!

Dere har allerede sett hvor utrolig fort livet passerer. En legger ikke så godt merke til dette som ung, men når årene drar på, skjønner vi at mye tid har gått og det er veldig lite igjen av dette livet. Hvor drar vi når livet vårt er over? Vi vet hvor vi skal, mens vi fortsatt er her, men hva skjer etterpå? Hvor skal vi? Har vi forberedt oss på Himmelriket, på vårt sanne hjemland? Har vi renset hjertene våre mens vi ennå levde på jord, hjertet som skaper så mye problemer for oss i dette livet? Har vi sagt til oss selv, ”Hjerte, du har gitt meg så mye smerte; vær ydmyk og vær tålmodig og langmodig!”

Herren har sagt at vi frelser sjelen vår kun gjennom tålmodig langmodighet. Vi vet at ulykker og sorger rammer både de gudfryktige og de ugudelige, både rettferdige og syndere. Vi får alle vår porsjon med trengsler – dette er måten vi lærer å akseptere alt i fred. Vi har ingen styrke, men Gud har styrke. Det er Ham vi må vende oss til, dypt nede i hjertet, og Han vil gi oss styrke til å overvinne alle vanskeligheter, for det er viktig at vi reiser oss over alle de småtingene som stjeler den indre freden vår. Vi er ofte uoppmerksomme på dette og tillater all urettferdigheten som kommer over oss å ødelegge vår indre fred. Ofte er det vi som er urettferdige mot andre. I øyeblikket tror vi at vi gjør det riktige, men senere oppdager vi at det var veldig galt. Vi må lære å overvinne disse småtingene med fred, forent med Herren, sånn at uro ikke kan trenge inn i oss fra utsiden, og sånn at vi alltid kan ha fred.

Gud er sentrum i hvert menneskes liv. Han fins i hjertet vårt enten Han er velkommen eller ikke. Han skiller seg aldri fra oss fordi Han er Livgiveren som gir liv til hvert et skapt vesen. Vi har begravd Ham med bekymringer og jordiske plager, som ødelegger freden i oss, og det er derfor vi ikke har noe fred og ro. Ingen som helst på jorda kan gi oss urokkelig fred. Penger kan ikke gi oss fred, heller ikke berømthet, ære, høye posisjoner, eller nære venner og familie. Den eneste kilde til fred og liv er Herren. Han gir fred, stillhet, og glede til englene og de hellige, til oss og til et hvert skapt vesen. Derfor må vi omvende oss og vende oss til Herren.

Hva er omvendelse? Omvendelse er forandring i ens måte å leve på; det vil si å kaste av seg det gamle mennesket og alle de onde vaner, og vende seg til Gud, til Sannheten. Omvendelse betyr å bli stille, fredfull, ydmyk og mild. Alle vet hvor gledelig det er å ha selskap med en person som er mild, fredlig og snill. En person som ikke har fred skaper uro og utstråler det til alle kanter, og så blir vi også urolige. Det er fordi vi ikke har forent oss med Herren gjennom uopphørlig bønn. Vi har fred når vi er sammen med Herren og Hans allhellige Mor; hun er alltid her for å hjelpe når vi kaller på henne. I henne har vi en urokkelig støtte, som er den samme til alle tider og kommer ikke til å forandre seg. Vi finner ikke denne støtten noe annet sted på jorda, selv ikke blant familiemedlemmer, for ikke å snakke om rikdom, jordisk makt og ære. Vi kan være foruten disse tingene, men Herren og Hans Hellige Mor forlater oss aldri.

Og så, mine barn, da vi feirer denne store festdagen for den allhellige Gudfødersken, la oss forberede oss til det himmelske livet, la oss lære hjertene våre alltid å lengte etter Gud akkurat som englene gjør, og etter den allhellige Gudfødersken, for hun er vår forbederske og ber ustanselig for oss som er svake for tronen til sin Sønn. Når vi vender oss til henne i hjertene våre er hun alltid der for å hjelpe. Det fins ikke tall på hvor mange på jorda som hun har trøstet, og hun har ledet utallige sjeler fra helvetes dyp til Himmelriket. La oss derfor lære oss å venne oss til Himmelriket mens vi ennå lever i verden. Himmelriket er fred og glede i den Hellige Ånd. Hjertene våre må bli ydmyke, som så dypt tar til seg fornærmelser, og den såkalte verdigheten vår, for vi kan ikke komme inn i Himmelriket fulle av stolthet, som når vi tar innover oss baktalelser fra nesten vår. Vi må ta i

forts. neste side ›

mot erfaringer fra dagliglivet, for hver dag har sine egne plager, bekymringer og fornærmelser. Vi må lære ikke å ta disse fornærmelsene innover oss, for hvem vet hva som venter oss gjennom livets løp? Gud forbarmer seg over oss og har gjemt framtiden vår for oss. Om Han ikke hadde gjort det hadde ikke én eneste av oss klart å leve videre med tanke på hva framtiden har i vente. Vi må gjennomgå mange ulykker og sorger for å lære å heve oss over disse problemene som forstyrrer freden vår. Vi må lære å tilegne oss Guds fred og glede som englene og de hellige har, for himmelriket tilegnes mens vi ennå lever på jorda.

I dette livet er vi et øyeblikk i himmelen, så neste øyeblikk i helvete. Dere skjønner dette selv og lærer av det. Når tankene våre er stille og gode, når vi tilgir hver baktalelse og sårende kommentar, da har vi Guds fred, glede og stillhet! Men når vi blir sinte på grunn av noen andres vonde ord, befinner vi oss med én gang i helvete! Alt kollapser, og vi mister den gleden ved å leve som vi hadde før. Ser du hvor fælt det er å leve i helvete? Her i dette livet får vi sjansen til å smake på både det himmelske livet og livet i helvete. Vi bør velge det som gir oss fred, himmelriket. Alle sammen ønsker vi dette, uten unntak, enten livet vårt er godt eller dårlig. Alle mennesker higer etter fred og godhet, etter uknuselig kjærlighet som aldri forandrer seg, og bare Gud er den type kjærlighet. Han alene er uforanderlig. Han er alltid den samme, og Han er grunnlaget for alle ting – først og fremst for menneskeheten. Han venter alltid på at vi skal vende tilbake til Hans barm, mens vi bare skyver oss vekk fra Ham. Han ønsker å gi oss fred og trøste oss sånn at vi kan kjenne livsglede, men det eneste vi ser er verdens plager og bekymringer.

Helt fra begynnelsen av livet vårt har vi syndet dypt. Herren har bedt oss om å være forsiktige så vi ikke opplever et liv fullt av besvær og sorg, og å holde ut mye smerte helt til vi ydmyker oss og innser at vi har syndet. For Herren har sagt, *Du skal ære din far og din mor: for at ditt livs dager blir mange i landet som Herren din Gud gir deg* (2 Mos. 20:12). Det er loven. Herren viste oss hvordan vi skal ære foreldrene våre med sitt eget eksempel da, mens Hans lidelse på Korset nærmet seg slutten, sa til sin Mor, *Kvinne, se din sønn!* (Johannes 19:16). Og til sin disippel sa Han, *Se din mor!* (Johannes 19:17).

(På det arameiske språket som Herren talte, betyr ordet ”kvinne” en større ære enn ordet for ”mor”. I dag er det vanskelig for oss å skjønne hvordan Herren kunne tiltale moren sin som ”kvinne”. Akkurat det samme gjorde Han da Han var i Kanaans land, da den allhellige Gudfødersken vendte seg til Ham og sa: De har ingen vin (Johannes 2:3). Og Han sa til henne: *Kvinne, hva har det med deg og meg å gjøre? Min time er ikke kommet enda* (Johannes 2:4). I vårt eget språk, når vi sier ”kvinne” har det en slags nedsettende betydning, mens når vi sier ”mor” er det mye mer intimt og kjærlig. Men i det arameiske språket er ordet ”kvinne” mye mer respektabelt.

Ser dere hvordan Herren tok seg av moren sin i sin siste time på jorda? Hva gjør vel vi mot våre egne foreldre? Må Gud forby at vi fortsetter å behandle foreldrene våre på den måten vi gjør. Selv fra tidlig barndom ærer vi ikke foreldrene våre, og enda så ønsker vi å leve lenge og bra. Hvordan kan vi leve godt om vi har vært rebelske mot Guds bud fra barndommen av? Verdens lov, som forandrer seg hele tiden, straffer hver overtredelse. Hvordan kan vi da forvente ikke å straffes for ikke å adlyde den himmelske loven? – Guds Ord, som aldri forandrer seg, men forblir det samme i all tid, fordi den er Ånd og Liv.

Vi er avkom av ulydige foreldre. Når ulydighet inntok våre forfedre Adam og Eva, forandret vår natur seg plutselig. Den ble forkvaklet, stinket, hadde lett for å bli fordervet, og dødelig. Døden inntok oss. Før fallet var forfedrenee våre udødelige. Bare Gud, vår Skaper, kan føre oss tilbake til vår opprinnelige tilstand, som Han skapte oss. Det var derfor Han som er kjærlighet kom ned til jorda og ble født som et barn av en Jomfru. Det var derfor Han levde i trettitre år blant menneskene. Han ønsket å lære oss sannheten og å vise oss at Han er kjærlighet. Vi må se til Herren, Hans Mor, apostlene og de hellige som eksempler og fornye livene våre. Vi må omvende oss og legge bak oss vårt gamle liv med alle dets dårlige vaner, og søke etter å bli lydige. Om noen har såret oss – foreldrene våre, brødre eller søstre, en nabo – da må vi tilgi dem av hele vårt hjerte, og når vi har gjort det, så vet Herren det. Tilgivelse må ikke begrenses til bare ord. Herren ønsker at vi tilgir fra hjertet. Vår neste får da føle tilgivelse og det blir unødvendig med ord. Vedkommende får kjenne i hjertet sitt at han har blitt tilgitt.

forts. neste side ›

TITO COLLIANDER

* * *

10: DE ØKUMENISKE KIRKEMØTENE

Gjennom *ediktet i Milano* (313) fikk kirken fred utad, men den indre uroen som ble forårsaket av de mange vranglærene, økte. Nå gjalt det for Kirken å gi en klar form til den troen som Gud hadde åpenbart og som Kirken bevarte. Alle vrangforestillinger, forårsaket av enkeltmenneskers spekulasjoner, måtte rykkes opp. Kun slik kunne troen bevares ren og hel.

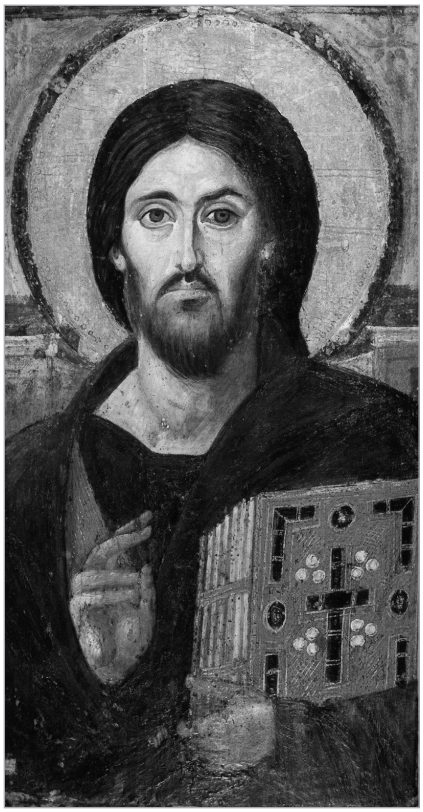

Jesus Kristus, ikon på Sinai fra 600 tallet

Kirken som helhet er ufeilbar, for det er Kristus som er dens hode og Helligånden som er dens stemme. Siden apostlenes dager har derfor hele Kirken blitt samlet for å avgjøre spørsmål som angår hele Kirkens tro (Apostlenes gjerninger kap.15). Til disse møtene kom det biskoper og prester fra hele den kristne verden. Og deres beslutninger ble anerkjendt av hele Kirken. Derfor kalles disse kirkemøtene for *allmenne* eller *økumeniske kirkemøter* (konsiler).

De sju økumeniske kirkemøtene er:

1. i Nikea år 325
2. i Konstantinopel år 381
3. i Efesus år 431
4. i Kalkhedon år 451
5. i Konstantinopel år 553
6. i Konstantinopel år 680-81
7. i Nikea år 787.

Det første økumeniske kirkemøtet ble kalt sammen av keiser *Konstantin den Store*. Det fordømte *Arius*' vranglære om at Guds Sønn ikke er evig, men at det hadde vært en tid da Han ikke hadde vært til. Kirkemøtet erklærte at Guds Sønn er sann Gud, født av Faderen før all tid. ikke skapt, og av samme vesen som Faderen. Dette ble fastslått i en skriftlig *trosbekjennelse*.

Det andre kirkemøtet fordømte *Makedonius*' lære som ikke erkjente at Helligånden er en guddommelig person, men som bare kalte Ham for Guds kraft. Møtet gav skriftlig uttalelse om Kirkens tro i et tillegg til trosbekjennelsen, hvor Helligånden bekreftes som likestilt med Faderen og Sønnen. Dette er opprinnelsen til den *Nikeno-konstantinopolitanske trosbekjennelsen*, som fremdeles er den ortodokse Kirkes faste bekjennelsesskrift.

Det tredje kirkemøtet fordømte Nestorios' vranglære om at Jesus ved sin fødsel kun var menneske og således bare var en formidler

forts. neste side ›

› *forts. fra side 9 «Tankene Former …»*

Hvordan vet man i hjertet sitt at man er tilgitt? Folk har tanker. Vi er som et finurlig tankeapparat. Vi er bundet til hverandre via tankene våre. Når vi tenker på noen, mottar han tankene våre med én gang. Men siden vi er distrahert og tankene våre er spredt kan vi ikke skjelne ut hvem som sender oss tankene eller hva slags tanker den andre sender oss. Det mennesket som har fredlige tanker på en annen side, som er forenet med Herren og som Herren har befridd fra distraksjoner, det mennesket vet akkurat hvilke tanker som tilhører ham, hvilke som kommer fra fienden og hvilke fra vennene. Følelser og tanker fra våre medmennesker når oss. Nettopp derfor sier jeg til dere at når vi tilgir fra hjertet, kan vår neste kjenne dette og byrden som har trykt ned sjelen hans fins ikke mer.

Dette er måten å lære om det himmelske livet og å tilegne seg indre fred. La oss vende oss til den allhellige Gudfødersken i hjertene våre og be henne om å be for oss, at Herren skal gi oss styrke og at Han gir oss en plass blant englene sine og de hellige som opphøyer Gud i all evighet. Amen. ▪

på samme måte som Moses og de andre Guds utvalgte redskaper var det. Kirkemøtet uttalte at Jomfru Maria bør kalles Gudføderske ettersom det barnet hun fødte var fullkommen Gud og fullkomment menneske. Møtet fastslo dessuten at den Nikeno-konstantinopolitanske trosbekjennelsen skulle være uforanderlig for all tid.

Det fjerde kirkemøtet forkastet *monofysittenes* lære om at Krisus bare hadde en natur (monos=en, fysis=natur). Monofysittene anerkjente ikke Kristi menneskelige natur, men kun den guddommelige. To naturer i en person, uten sammenblanding eller forvandling, men uoppløselig og uadskillelig forenet. Som sann Gud er Han født av Faderen utenfor tiden, som sant menneske er Han født i tidens fylde av Jomfru Maria.

Det femte kirkemøtet ble kalt sammen i keiser Justinians tid på grunn av de fortsatte stridene mellom nestorianere og monofysitter. Møtet tok avstand fra visse kirkefedres skrifter som hadde blitt til i samband med stridighetene. Det gjentog også dommen over Nestorios og over monofysittenes lærefader *Eutykhes*.

Det sjette kirkemøtet kom sammen for å ta avgjørele angående *monotheletenes* påstand om at Jesus visselig hadde to naturer, en guddommelig og en menneskelig, men likevel kun én vilje, den guddommelige. Møtet tilkjennegav Kirkens tro på at Kristus parallellt med sine to naturer også hadde to viljer, en guddommelig og en menneskelig, men at den menneskelige viljen underordnet seg den guddommelige viljen.

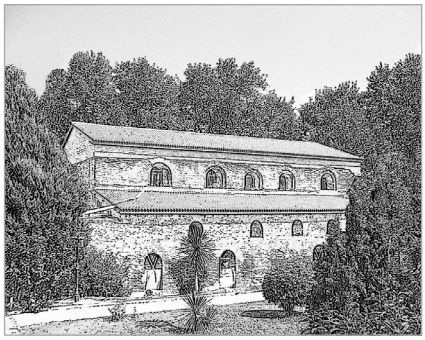

Hagia Sofia i Nikea hvor konsilet ble holdt i 787. (datagrafikk)

Det sjuende kirkemøtet, som også ble det siste økumeniske, sammenkaltes for å ta stilling til de såkalte billedstormerne (ikonoklastene). De ble utestengt fra Kirkens fellesskap ettersom de benekter ikonenes hellighet.

Ikon: 7. Eukumeniske Konsil, år 787

Striden om ikonene hadde vært langvarig og hard: på 720-tallet hadde keiseren *Leo Isaureren* under innflytelse fra muslimene forbudt alle avbildninger av Kristus, Guds Moder og helgenene. Ikonene ble tatt med vold ut av kirkene og hjemmene, og de som forsvarte dem ble utsatt for stygg misshandling, fengsel og dødsstraff. Dette ble avbrutt først av den hellige *keiserinnen Irene*, som kalte samen det sjuende kirkemøtet. Der bestemte kirken at ved siden av det hellige Korset, skulle man også ære bilder av Frelseren, Guds Moder og hellige menn og kvinner. For Kristus selv var "den usynlige guddommens avbilde (ikon)" (Koll 1:5-15), og når vi ser på Hans bilde føres vår tanke til Ham som var Gud, åpenbart i kjød.

Men billedstiden fortsatte, og først i år 843, under keiserinne Theodora kunne man høytidelig demonstrere den ortodokse Kirkes seier over alle vranglærer. Dette fant sted på første søndagen i Den store fasten. Denne kalles derfor *Ortodoksiens søndag*.

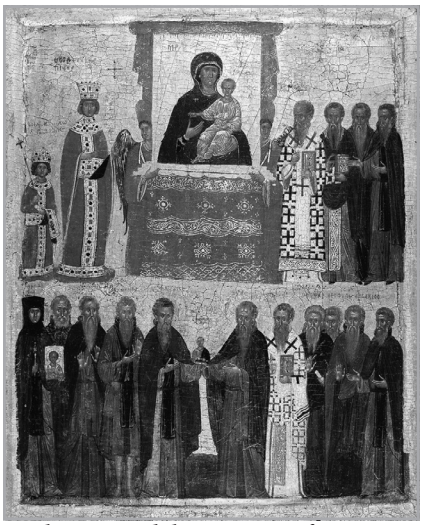

Ikon: Ortodoksiens Triumf, år 843

Etter det store skisma i 1054 har det ikke vært samlet noen *økumeniske* kirkemøter. De møter som til forskjellige tider har kommet sammen i den vestlige (romerske) kirken, slike som de i Konstanz, i Firenze og Trident, har kun lokal karakter, ettersom de ikke er anerkjent av hele kristenheten, men kun i Roma.

Det samme gjelder de møter som de ortodokse patriarkene har kalt sammen for å avgjøre spørsmål av betydning for den ortodokse Kirken.

Beslutninger som angår den kristne **læren**, dens *dogmer*, kan kun tas av hele den kristne, katolsk-ortodokse Kirken i kjærlighetens fellesskap og enighet. ▪

EN REISE I MAKEDONIA

På kort varsel bestemte vi oss, tre personer fra menigheten, for en kort reise i Makedonia. Det var på høsten og temperaturen var mer etter vår skandinaviske smak.

Makedonia er et lite land som tidligere var med i Jugoslavia, men som rev seg løs da Jugoslavia ble oppløst. Det er et land med rik og betydningsfull historie, i perioder tilknyttet Bulgaria, og andre perioder Serbia. I dag er det i konflikt med Hellas pga navnet, som Hellas mener det ikke har rett til. Og kirken i Makedonia er siden i 1964 i konflikt med patriarkatet i Beograd, ettersom løsrivelsen og selvstendigheten for den makedonske kirken ikke er anerkjent verken der eller i resten av den ortodokse verden. Uansett, dette er et kirkepolitisk og verken dogmatisk eller sakramentalt spørsmål som vi ikke trenger ta stilling til.

Makedonia er tradisjonelt et gammelt ortodokst land, med aner tilbake til Det nye testamente og apostelen Paulus reiser som det er beskrevet i Apostlenes Gjerninger. Landet har ca 2 mill. innbyggere, opprinnelig av slavisk og gresk hærkomst, men i den senere tid har det vært stor innvandring av muslimske albanere, noe som har forårsaket mange og store problemer. Landet grenser jo opp mot Albania og mot det gamle serbiske kjernelandet kosovo som også er overtatt av albanerne.

Vi ankom Skopje med fly direkte fra Torp. Skopje er en stor og fin by, men den bærer fremdeles preg av de store jordskjelvene som fant sted i forrige århundre. My gjøres for tiden for å bygge opp og forskjønne byen. For oss var det kirkelige i fokus, og med hjelp av vår kjære Zlata Hadji-Miseva fikk vi bl.a. se den nye katedralen. Den ligger på en plass i sentrum, og er eksempel på at det går an å kombinere moderne arkitektur og materialer med utvetydig bysantinsk arv. For tiden foregår det freskomaling i kirken.

En elv renner gjennom sentrum, og rundt et par tre bruer var det gjort mye for å pusse opp og forskjønne miljøet. På hver ende av hovedbroen var det plassert fire kjempesstore bronsestauer: hl. Kliment, Hl. Nahum, Hl. Metodi og Hl. Kirill. De stod der som en tydelig demonstrasjon av at vi her var i et ortodokst kristent land. Og oppe på en høyde over byen var det reist et metallkors på over 60 meter som var opplyst av mangfoldige lamper, og det sto der og lyste over hele byen om kvelden og natta! (Det er noe annet enn Norge, det!).

Bigorsski-klosteret

Vi spiste på en restaurant i nærheten, tradisjonell og velsmakende makedonsk mat. Vi overnattet i Skopje før vi neste dag reiste videre med taxi (!) mot Ohrid. Men det som møtte oss på reisen som gikk langs Kosovo og Albaniagrensen, var trist og opprørende. Det var en skog av minareter! Siste gang jeg var i Makedonia – det var for over 30 år siden, var det mest gamle og fallefardige mosker fra tyrkertiden å se, nå har det blitt bygget et utrolig antall nye moskéer med kjempehøye minareter, finansiert fra Saudi Arabia. I tyrkertiden var det slik at de kristne kirkene ikke måtte bygges større enn husene omkring, for de skulle ikke prege området. Moskeer derimot – selv om det bare var ørsmå minoriteter av muslimer – de skulle være store og dominerende.

Bigorsski-klosteret

Etter et par timer kom vi til et av de viktigste klostrene i landet: Bigorsski-klosteret, som ligger i en åsside med fronten inn mot Albania. Klosteret er over 1000 år gammelt, og i kommunisttiden hadde forfalt og blitt brukt til andre ting. Etter frigjørelsen fra kommunismen har kir-

ken fått det tilbake og nå er det restaurert og i tipp topp stand, en glede for øyet ligger det der og vitner både om fordums storhet og betydning – det var er arnested for oppstanden mot Ottomanene. Og som et vitnesbyrd om den kristne tros seiglivethet. Her er i dag 21 munker og 7 noviser. Vi ble vennlig mottatt og ledet inn i hovedkirken som er viet til ære for hl. Johannes Døperen, hvis ikon man på mirakuløst vis hadde funnet på 900-tallet og som ble opprinnelsen til klosteret.

Sv. Naum i Ohrid

Vi reiste videre mot Ohrid, denne historisk viktige byen som i sin tid ble kalt for Balkans Jerusalem pga sine mange kirker, 365 i tallet. I dag er ca 100 bevart, og mange, mange av dem stammer fra perioden 1100-1500-tallet, med nydelige fresker og dristig arkitektur. Vi fikk leie en leilighet like ved den spesielle Hl. Sofia-kirken, som vi så rett ut på fra balkongen. Den er både stor og av spessiell arkitektur. Sist jeg var der, var den brukt som konsertlokale. Det var bygget to minareter opp gjennom frontkuplene i tyrkertiden (da var den i bruk som moske, må vite!). Nå hadde kirken fått den tilbake og brukte den til gudstjenester på større helligdager. Den inneholder uvurderlige fresker som så vist har overlevd det muslimske hærverket.

Oppe i åssidene som omgir sentrum var der flere interessante kirker fra middelalderen som vi fikk besøke og beundre. Det gamle sentrum er jo uhyre spennende å bevege seg i, her er trange gater, små bygninger med alskens forretninger, restauranter og kafeer.

Oppe på høyden hadde det i middelalderen vært et stort kirke og lærdomssenter, grunnlagt av erkebiskop hl. Kliment, Og på 1100-tallet hadde dette kirkeuniversitetet ca 1200 studenter. Det var etter hvert helt ødelagt, særlig etter frigjøringen fra tyrkerne som gikk hardt for seg. Nå er det gjort alskens arkeologiske undersøkelser der, og kirken har begynt et kjempeprosjekt å gjenreise dette som et kirkelig lærdomssenterum. Kirkebygningen i sentrum er allerede ferdig, bygget på den gamle grunnmuren, og i området rundt kirken er det full byggevirksomhet. Det reises en rekke bygninger for museum, for forskning for undervisning og bolig. Alt er det kirken som utfører og bekoster.

En dag tok vi taxi (!) et stykke ut av byen, til hl. Erasmos' kloster. Det var et lite sted bygget rundt en hule. Der hadde munken Erasmos bodd på 300-tallet som eremitt. Et veldig spesielt sted, hvor vi ble godt mottat og fikk noen fine timer i fredelige omgivelser.

Sv. Naumkloster

Til slutt reiste vi ut til hl. Naums kloster, også et av de viktige sentra i Makedonsk historie. I kommunisttiden var det et favorisert turistmål, men nå er det atter definert som kloster, men med stor åpenhet for besøkende.

Også Ohrid hadde på den sentrale plassen ved havna de fire store makedonske helgenene i bronse: hl. Kirill og Metodi, hl. Kliment og Naum. De stod der og pregget hele området, og tillegg var det et lignende kors som i Skopje, som lyste over byen fra en av de nære fjelltoppene. Hvor forskjellig fra Norge og våre sekulære forhold!!

Ohrid er er kjent pga mange forhold. Det var et av de viktige sentra i middelalderens Balkan, og vi kjenner jo både hl. Sava og hans tilknytning til byen, og hl. Nikolai som var biskop av Ohrid og Zica. Alt her er jo så sammenvevd, og derfor også så sårbart for konflikter. Men vi skal tro at alle de hellige menneskene som har bodd der og skapt den kulturen og historien som preger Balkan, at disse også vil beskytte og bevare folk og land her.

f. Johannes

FEST I SANDNES

fader Johannes og metropolitt Kleopas av Sverige og hele Skandinavia

metropolitt Kleopas og f.Alexandros i midten

Lørdag 14. november fikk vi besøk av metropolitt Kleopas av Sverige og hele Skandinavia fra Stockholm, sammen med f. Alexandros fra Oslo, sammen med dem kom også Kiriaki Samuelsen, forstander i Maria Bebudelses menighet i Oslo og kirkesangeren Panagiotis Pavlos. Vi hadde blitt enige om en felles liturgi mellom Kristi Forklarelses menighet og den greske menigheten. På kvelden før var det vesper.

Liturgien gikk på tre språk: gresk, kirkeslavisk og norsk. Vår egen sang-gruppe stilte opp sammen med grekerne og sang alternativt på hvert sine språk. Det gikk utmerket og kirken ble overfylt av mennesker, så mange ble stående på utsiden!

På slutten av liturgien ble det grunnlagt en filialmenighet av den greske Oslo-menigheten. Denne ble viet til ære for hl. Nektarios av Egina. Og et menighetsråd ble innsatt og velsignet. Etterpå var det fest i Gresk-norsk forening. Det var en festlig stemning, og alle var glade. Det var andre gang vi hadde biskop på besøk, første gang var erkebiskop Gabriel i Stavanger, og liksom den gang følte vi dette bispebesøket som en vitamininnsprøytning.

Kristi Forklarelses menighet i Rogaland har inngått avtale med den greske menigheten om å bruke vår Hl. Elisabeths kirke til deres guds-tjenester. Dette er et samarbeide som vi alle har nytte av og som er til alle parters glede. ▪

Otto Borissen (t.v) ved Neidenkapellet sammen med erkebiskop Gabriel og Oiva Jarva 2011

OTTO BORISSEN

Var én av sterke og viktige personer i det skoltiske miljøet i Neiden. Som de aller fleste av dem, var også han blitt innlemmet i den norske statskirken, det var slik det gikk med "fornorskingsprosessen" der oppe. Men han ble på sine gamle dager innlemmet i Den ortodokse kirke, som hans forfedre hadde tilhørt, og han ble også "starost" for kirkeforeningen ved St. Georgs kapell. En av hans store saker, var å vinne tilbake de tapte rettighetene til naturressursene i det tradisjonelle bosettingsområdet for Neiden-skoltene. Og det var en sak han gikk inn for med store ressurser og glødende iver. Han drev frem saken med jurister og media mot departement og byråkrati. Og – faktisk fikk han saken opp

forts. neste side ›

FRA MENIGHETENS LIV

Dåp:

Christina Margarita Karvonen, datter av Maria og Hannu T Karvonen; Bodø 17. okt

Elisa Victoria Larsson, datter av Mats F Larsson og Svetlana Sharapova; Hurdal 21. nov.

Begravelse:

Eva-Johanne Sørensen, f. 10.11.23 – død 08.11.15 Begravet 17. nov. i Stokke

Ekaterina Danilova, f. 16.04.81 i St. Petersburg – død 17.11.15; Begravet 25. nov. i Molde.

GAVER INNKOMMET TIL KIRKEN

Givere til Hl. Nikolai menighet får skattefradrag for gaver til menighetens konto.
Ønsker du skattefradrag på dine gaver må navn, adresse og personnummer oppgis.
Man får skattefradrag på gaver fra 500 kr til 20 000 kr i løpet av et året.

GAVER INNKOMMET PÅ MENIGHETENS KONTO 0532 12 67426 / 2050 03 19357

Vi fortsetter innsamlingen til kirkebygget i Oslo slik vi tidligere har informert om *(jfr. menighets blad nr.2 2014, s.13)* ifølge vedtak på Medlemsmøtet, og vi ber om forsterket innsats og generøsitet for å fullføre kirkebyggsprosjektet vårt. Mange har fast utbetaling fra konto, og flere nye gavegivere oppfordres til å komme på "banen" slik at vi kan realisere vår plan. Mange takk til alle dere som har sendt gaver på menighetens konto!

A O Volden 400 Vallset sogn 75 Sarita Jankovska 400 J Wetlesen 7900 Halina Semizhon 1700 Selvea Antoun 1000 Liljana Mijatovic 1000 Michail G Selassie 2000 Vasile Dutu 500 Zorica Stojanovic 1500 Kalina Dimitrova 400 Julia Chaffin 1300 Torstein Tollefsen 500 E M Husa 250 Nada Markovska 500 Cristiana Karlsen 200 Radinka Nikolovska 1000 Manjana Kvalheim 600 I-J K Enger 1500 Kiflai Haile 200 Aleks Semakoff 500 O G Svele 5100 Eilert Struksnes 1500 Todorka Struksnes 3500 Thor Stange 1200 K P Jikiun 1500 A Z Morch 1500 Desanka Ristevska 200 Tatiana Shpak 7000 Liljana Hovstø 1900 Thomas Såheim 2000 Å Hessøe 500 Harald Olsen 300 J & H Belcovski 2000 Siri Sande 10.000 Peter Svele 500 Anonym 100.000 Sanija Jerotic 300 Maud Hurum 500 Dag Markeng 1000 Inna Dahl 500 Alexander Rybak 5000 B & N Antic 300 R & V Damcevski 500 Olga Østvig 200 Vera Piatrova 500 Anastasia Kornev 1000 H O Wingerei 300 Belka Korshavn 6000 Zorica Ranisavljevic 1000

Hjertelig takk for alle bidrag!

i internasjonale instanser som ILO og ved domstolen i Haag. Og vant saken om rettighetene! Dessverre var det bare så vidt han fikk oppleve beslutningen om denne seieren, før han etter lengre tids sykdom og svekkelse døde 21. august i år, like før våre arrangementer i Neiden.

Vi takker han for innsatsen både for kirkeforeningen i Neiden og for hans arbeid generelt for å gjenvinne de skoltiske rettighetene i området, disse to tingene var for ham nært sammenvevde.

Han etterlater seg enken Beate og en sønn.

Vi lyser fred over hans minne og overlater hans sjel i Guds varetekt til oppstandelsens dag. Må han være i evig minne! ▪

Omvendelse

La oppmerksomheten vende om
fra det ytre
til det indre
og så til det innerste
og det aller innerste
fra kroppen i verden
til sjelen i tiden
og så til hjertet
den innerste enhet
i mennesket som helhet
kropp og sjel
stedløst her og tidløst nå
der Gud har sin bolig
Faderen, Sønnen og Helligånden
i det aller innerste
som intet er utenfor
eller før eller etter
hvor alt er omfavnet
av uskapt lys
og guddommelig kjærlighet
som Gud gir i hele deres fylde
uten forbehold eller grenser
og vi mottar
om vi er mottagelige
avhengig av hvor rent hjertet er
slik at vi kan delta i dem
og gjengjelde dem
i kjærlighet til Gud
og gi dem videre
i kjærlighet til vår neste som oss selv
og til alt det skapte
Gud i oss
vi i Gud
og i hverandre

Jon Wetlesen

returadresse:
Hellige Nikolai Kirke
Tvetenveien 13, 0661 Oslo

B

PORTO BETALT
VED
INNLEVERINGEN
P.P.
NORGE/NOREG

EN JULEBETRAKTNING *av Tito Colliander*

I de gamle bysantinske julehymnene fra femte til åttende århundre fremstilles stadig på nytt det tilsynelatende selvmotsigende i historien om Kristi fødsel. En av de mest navngjetne hymnedikterne fra denne tiden skriver:

"En underlig og herlig hemmelighet skuer jeg: Grotten er himmel, Jomfruen er kjerubtronen, krybben er det rom hvor den grenseløse Gud, Kristus ligger. Ham lovsynger vi og opphøyer vi."

Den ulegemlige får en kropp, livets Skaper livnærer seg med morsmelk; den Allvitende lærer seg å pludre og prate; den Allmektige har blitt et vanmektig barn, som må flykte for ikke å bli drept.

Og ikke noe av dette er tilfeldig, blir det påstått. Kristendommen er jo paradoksal i hele sitt vesen: den minste blir størst, den som tjener, er fri, og døden er veien til livet. Men kristendommen er ikke heller et filosofisk system eller tankebygning, som bare kan oppfattes av tanken og følelsen. Den er liv; den må omsettes i livet, oppleves, erfares.

For den som vil lære å kjenne kristendommen, er erfaringens vei den eneste fremkomlige: uten

å tillempe i praksis kristendommens krav om å "gjøre bedring", uten stadig å holde seg på den "smale veien", kan man overhodet slett ikke lære å kjenne kristendommens vesen, blir det sagt. På samme måte som man ikke kan se uten å ha åpnet øynene, eller ete brød uten at det først har blitt bakt. Med andre ord: enhver kjennskap til kristendommen som bare er teoretisk, er verdiløs, eller rent ut sagt: umulig.

Kristi fødselshistorie fastslår dette saksforholdet. Helt fra begynnelsen tilpasser Gud på praktisk vis sitt budskap til menneskene. Han tar selv menneskelig skikkelse, blir Menneskesønnen. Grunnen blir ikke lagt i form av teoretiske læresetninger og påstander, den tar umiddelbart form i handling. Uten bruk av ord, lærer Betlehemskrybben mennesket at det godes forsvar mot ondskapens makt er nettopp forsvarsløsheten. Sannhetens beste vitnesbyrd mot løgnens vanvittige ordstrøm, er tausheten. Rikdommens kilde er den selvvalgte fattigdommen. Vi får friheten idet vi lar oss binde og svøpe likt det nyfødte Barnet.

Styrken vinnes i svakhet, dette er noe den kristne vet. Blant millioner av stjerner lar Han seg lede av en eneste:

"Din fødsel, Kriste vår Gud, lot forstandens lys stråle over verden, for de som dyrket stjernene, lærte da av en stjerne å tilbe Deg sannhetens Sol, og kjenne Deg som soloppgangen fra det høye."

Med de tre stjernetyderne som forbilde, forlater vi derfor alt uvedkommende, og skyr ikke en lang og møysommelig vandring gjennom mange vanskeligheter for å følge denne merkelige stjernen, som oppfører seg helt annerledes enn alle andre kjente himmellegemer. Også dette hører til det tilsynelatende selvmotsigende: den går og den stanser som den selv vil. Den er "Hans stjerne". Den har overvunnet materien.

Fra "Farled", Helsingfors 1954.